

Михайло Сорокопас,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
кафедри економічної кібернетики та інформатики,
Західноукраїнський національний університет
Ірина Білоус,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛКИ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Сучасний розвиток закладів професійної освіти в Україні відбувається в умовах трансформації освітнього процесу відповідно до вимог ринку праці, цифровізації та впровадження компетентнісного підходу. У цьому контексті особливої актуальності набувають активні та практикоорієнтовані педагогічні технології, серед яких провідне місце посідає метод проєктів (Project-Based Learning, PjBL). Даний метод орієнтований на самостійну діяльність здобувачів освіти, інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь, а також створення конкретного результату, що має прикладне значення.

Застосування методу проєктів у закладах професійної освіти відповідає положенням Закону України «Про освіту», згідно з яким освітній процес має бути спрямований на формування компетентностей, необхідних для самореалізації особистості та успішної професійної діяльності [1]. Закон України «Про професійну освіту» визначає, що професійна підготовка повинна забезпечувати набуття практичних навичок, здатність до розв'язання виробничих завдань і адаптації до змін у професійному середовищі [2]. Таким чином, метод проєктів узгоджується з нормативними вимогами щодо практичної спрямованості освітнього процесу та підготовки конкурентоспроможного фахівця.

Однією з ключових переваг методу проєктів є підвищення навчальної мотивації здобувачів освіти. Участь у проєктній діяльності передбачає розв'язання реальних або наближених до професійної практики завдань, що сприяє усвідомленню значущості навчання та формує позитивне ставлення до майбутньої професії. Важливою перевагою є формування професійних і ключових компетентностей. У процесі реалізації проєктів здобувачі освіти інтегрують знання з різних навчальних дисциплін, опановують навички планування, аналізу, прийняття рішень і відповідальності за результат. Це відповідає вимогам компетентнісного підходу, закріпленого в законодавстві України.

Метод проєктів також сприяє розвитку навичок XXI століття, зокрема критичного мислення, комунікації, командної роботи та креативності. Робота в групах формує вміння взаємодіяти, аргументувати власну позицію, вирішувати конфліктні ситуації, що є надзвичайно важливим для професійної діяльності. Ще однією суттєвою перевагою є орієнтація на практичний результат. Проєкти

завершуються створенням конкретного продукту (моделі, розробки, презентації, технологічного рішення), що дозволяє здобувачам освіти побачити практичну цінність власної діяльності та підвищує рівень їх професійної готовності.

Попри значні переваги, метод проєктів має низку недоліків, які необхідно враховувати в освітньому процесі. Одним із них є висока ресурсомісткість. Реалізація якісних проєктів потребує значних часових затрат, матеріально-технічного забезпечення та доступу до сучасних інформаційних ресурсів, що не завжди є можливим у закладах професійної освіти. Складним аспектом є також організація та оцінювання результатів проєктної діяльності. Оцінювання має враховувати як кінцевий результат, так і індивідуальний внесок кожного учасника, що потребує чітко розроблених критеріїв та високого рівня методичної підготовки педагогів. До недоліків належить і нерівномірність участі здобувачів освіти в групових проєктах. У деяких випадках активність окремих учасників може бути нижчою, що ускладнює формування об'єктивної оцінки їх навчальних досягнень. Крім того, не всі здобувачі освіти готові до високого рівня самостійності, який вимагає метод проєктів. На початкових етапах це може призводити до труднощів у плануванні діяльності та потребує педагогічного супроводу.

Як бачимо, метод проєктів є ефективною педагогічною технологією, яка відповідає сучасним вимогам до освітнього процесу в закладах професійної освіти. Він забезпечує формування професійних компетентностей, розвиток практичних навичок і підвищення мотивації здобувачів освіти [3]. Водночас успішне впровадження методу проєктів потребує належного ресурсного забезпечення, методичної підготовки педагогів та поетапного залучення здобувачів освіти до проєктної діяльності.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту». Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#top>
2. Закон України «Про професійну освіту». Закон України від 21 серпня 2025 р. № 4574-IX . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text>
3. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти: монографія / за наук. ред. Ребухи Л.З. [Ребуха Л.З., Білоус І.І, Дем'янюк А.В., Кричківська О.В., Савіцька В.В., Брик Р.С., Кавецький В.Є.]. Тернопіль, ЗУНУ. 2022. 143 с.